

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására

(COM(2021)102 final)

(2021/C 374/08)

Előadók: **Cristian PÎRVULESCU**

Carlos Manuel TRINDADE

Felkérés:	Európai Bizottság, 2021.3.26.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.6.21.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.7.8.
Plenáris ülés száma:	562.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	160/79/19

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözli a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervet (a továbbiakban: a terv) és annak a megfelelő hatáskörök kellő figyelembevételével történő uniós és nemzeti szintű végrehajtását. Az EGSZB nagyon időszerűnek tartja ezt, különösen mivel a Covid19-világjárvány megzavarta az emberi élet minden területét, súlyosbította a már meglévő szociális problémákat, és óriási nyomást gyakorolt a közintézményekre, közösségekre, szervezetekre és vállalkozásokra egyaránt. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy a világjárvány nem fog egyhamar véget érni. Az EU-nak és a tagállamoknak ezért a terv keretében ki kell használniuk és ki kell fejleszteniük a megfelelő infrastruktúrát ahhoz, hogy közép- és hosszú távon meg tudjanak felelni a világjárvány kihívásainak, szem előtt tartva, hogy a működő civil és szociális párbeszéd és a szociális partnerek aktív részvétele – mint a versenyképes szociális piacgazdaság fontos eleme – döntő szerepet játszik e tekintetben.

1.2. Az EGSZB üdvözli a portói szociális csúcstalálkozón a portói kötelezettségvállalás révén a tervet illetően kialakult politikai konszenzust. Az EGSZB üdvözli a Tanács portói nyilatkozatát is. A nyilatkozat 4. pontja – amellyel az EGSZB teljes mértékben egyetért – a következőképpen fogalmaz: „Végrehajtása erősíteni fogja az Unió digitális, zöld és méltányos átállásra irányuló törekvéseit, valamint hozzá fog járulni a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megteremtéséhez és a demográfiai kihívások kezeléséhez. A szociális dimenzió, a szociális párbeszéd, valamint a szociális partnerek aktív bevonása mindig is a magas versenyképességű szociális piacgazdaság lényeges elemeinek számítottak. Az egység és a szolidaritás melletti elkötelezettségünk azt is jelenti, hogy mindenki számára biztosítjuk az esélyegyenlőséget és senkit sem hagyunk hátra”.

1.3. Az EGSZB támogatja a tervben felvázolt jövőképet és célokat, és üdvözli a terv alapját képező koncepciót, miszerint a releváns és konszenzusos szociális célok elfogadása segít abban, hogy a szakpolitikai erőfeszítéseket az eredmények elérésére összpontosítsák, és fontos ösztönzőt jelent a tagállami reformok és a beruházások számára. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy cselekvési tervnek konkrét tartalommal és kézzelfogható eredményeken kell alapulnia, és mérhető intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyeket az érintett érdekcsoportok által közösen elfogadott, társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági kritériumokat is magukban foglaló nyomonkövetési keretek egészítenek ki⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Az EGSZB hozzájárulása a portói szociális csúcstalálkozóhoz (HL C 286., 2021.7.16., 6. o.).

1.4. Az EGSZB elismeri a szociális modellek sokféleségét és közös alapját az EU-ban. Ezek közös történelmünk részét képezik, és egy olyan európai szociális modell iránti közös elkötelezettség építőkövei, amelynek a közös piac és valamennyi uniós politika szerves részét kell képeznie. A kevésbé szilárd szociális modellel rendelkező országokat beruházások, tanulás és összehasonlító teljesítményértékelés ösztönzése révén erőteljesen támogatni kell. A polgárok jólétét és alapvető jogait egy olyan közös és következetes szociális modellre kell építeni, amely elég rugalmas ahhoz, hogy figyelembe vegye a különböző nemzeti hagyományokat és tapasztalatokat, összhangban a Szerződésben foglalt értékekkel, elvekkel és célokkal, a pillérrel és annak megújított és jövőorientált konszenzusával.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a méltányos és befogadó társadalom felépítése szempontjából rendkívül fontos, hogy az EU-ban élő minden ember számára garantálják a szociális minimumszabályokat. A szociális pillér végrehajtása során a jogszabályok és a „puha” jogi eszközök kiegyensúlyozott kombinációjára kell törekedni. A jogszabályoknak teljes mértékben meg kell felelniük az Alapjogi Chartának, valamint a minőségi jogalkotás elveinek, és uniós és nemzeti szinten alapos konzultációt kell folytatni róluk a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel.

1.6. Ahogy az EGSZB korábban megfogalmazta, a versenyképesség és a készségeken és tudáson alapuló nagyobb termelékenység megbízható recept az európai társadalmak jólétének fenntartásához. Fejlesztünk kell európai szociális piacgazdasági rendszerünk erősségeit, ugyanakkor fel kell számolnunk gyengeségeit, ekként képessé téve az előttünk álló kihívásoknak való megfelelésre^(?).

1.7. Az EGSZB úgy véli, hogy a pillér mind a 20 alapelvére vonatkozóan konkrét célkitűzéseket és célokat kell meghatározni. Az EGSZB emellett arra is kéri a tagállamokat, hogy önszántukból tűzzenek ki célokat annak érdekében, hogy valamennyi tagállam a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel együtt hozzájáruljon az európai célok eléréséhez. A pillérhez és a tervhez kapcsolódó párbeszéd minőségét és eredményeit az Európai Bizottságnak nyomon kell követnie, továbbá támogatnia és kommunikálnia kell. A célkitűzéseket és célokat bele kell foglalni az európai szemeszter és a nemzeti reformtervek által biztosított jelentéstételi mechanizmusba.

1.8. Az EGSZB azt javasolja, hogy a tervezett féldős értékelés hatékonyságának javítása érdekében a tagállamok a szociális partnerekkel folytatandó konstruktív párbeszéd keretében meghatározhatnák a terv 2025-re vonatkozó közbülső célkitűzéseit és céljait, hogy értékelni lehessen a terv végrehajtásának első felében elért eredményeket. Az Európai Bizottságnak prioritásként kellene kezelnie a meglévő koordinációs mechanizmusok alkalmazásával kapcsolatos iránymutatást a tagállamok számára.

1.9. Az EGSZB javasolja, hogy a terv alkalmazásához az európai szemeszter keretét használják európai koordinációs mechanizmusként. Ez a koordinációs mechanizmus a szociális pillérrel foglalkozó uniós intézményközi fórum formájában valósulhatna meg, amely rendszeresen ülésezne, hogy értékelje az elért eredményeket és új lendületet adjon a tervnek.

1.10. Az EGSZB támogatja azt a szándékot, hogy szükség esetén frissítsék a szociális eredménytáblát, és igyekezzenek összhangba hozni azt az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjével és a fenntartható fejlődési célokkal.

1.11. Az EGSZB úgy véli, hogy az európai szemeszter a megfelelő keret a terv nyomon követésére. Egyenlő figyelmet kell fordítani a szociális és környezetvédelmi célkitűzésekre, csakúgy mint a makrogazdasági stabilitásra és a termelékenységre. Üdvözlő a terven megfogalmazott kijelentést, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egyedülálló lehetőséget kínálnak olyan beruházások és reformok betervezésére és finanszírozására, amelyek támogatják a szociális és a munkahelyekre összpontosító helyreállítást, miközben kiterjednek a zöld és digitális átállásra, és végrehajtják az európai szemeszter keretében tett releváns országspecifikus ajánlásokat. A terv – helyesen – arra kéri a tagállamokat, hogy a lehető legjobban használják ki az európai szemesztert, és ragadják meg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által kínált példátlan lehetőséget.

1.12. Az EGSZB megállapítja, hogy a terv nem írja elő egyértelműen, hogy a jelenlegi szükséghelyzeti támogatást addig kell meghosszabbítani, amíg a gazdaságnak szüksége van rá, és így nem értékeli kellőképpen a munkahelyek és a vállalkozások válság alatti védelmének szükségességét. Az EGSZB azt is megjegyzi, hogy bár a Next Generation EU az EUMSZ 122. cikkén alapuló szükséghelyzeti eszköz, és továbbra is egyszeri intézkedésként kezelik majd, egyúttal precedensként szolgál a bátor és konstruktív fellépésre.

^(?) Az EGSZB hozzájárulása a portói szociális csúcstalálkozóhoz (HL C 286., 2021.7.16., 6. o.), 7. pont.

1.13. Az EGSZB megjegyzi, hogy a terv elismeri, hogy a Covid19-világjárványra adott határozott nemzeti és uniós szintű politikai válaszok sikeresen korlátozták annak foglalkoztatási és társadalmi következményeit, és támogatták a vállalatokat és a munkavállalókat. Azt is megemlíti, hogy a világjárvány tovább növelte a meglévő egyenlőtlenségeket (különösen az alacsonyabb iskolai végzettségű munkavállalók, a nők, a fiatalok, a migránsok és más kiszolgáltatott csoportok tekintetében), és hogy ennek következtében a munkanélküliség és az egyenlőtlenségek valószínűleg tovább fognak növekedni, amennyiben a társadalmi haladást nem kíséri fenntartható gazdasági növekedés. Az EGSZB reméli, hogy a terv hozzájárul e tendencia megfordításához, és kiemeli a jó minőségű munkahelyeken és a mindenki számára biztosított esélyegyenlőségen alapuló fenntartható és versenyképes gazdaságok előmozdításának szükségességét.

1.14. Az EGSZB úgy véli, hogy uniós és tagállami szinten nagyobb erőfeszítéseket lehet tenni a szegénység elleni küzdelem terén, összhangban az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének első fenntartható fejlődési céljával. Az EGSZB véleménye szerint az EU-nak különösen azt a célt kellene kitűznie, hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekek arányát a 2019-es 22,8 %-ról 2030-ra 10 %-ra csökkentse, és hasonló önkéntes kötelezettségvállalásokat kell megfogalmazni minden tagállamban.

1.15. Az EGSZB azt javasolja, hogy a tervben szerepeljenek a jövedelmi egyenlőtlenségek kezelését eredményező intézkedések, tekintettel a társadalmi kohézió mint az európai szociális modell alapvető elemének jól meghatározott prioritására.

1.16. Az EGSZB úgy véli, hogy a tervnek nemcsak az új munkahelyek létrehozását kell elősegítenie – amely egy indokolt célkitűzés –, hanem a foglalkoztatás minőségét is, beleértve a bizonytalan foglalkoztatás elleni küzdelmet is. Megfelelő jogi és adminisztratív ellenőrzésekkel kell nemzeti szinten biztosítani, hogy a munkavállalók biztonságos munkakörülményeket, megfelelő és kiszámítható fizetést és szervezett képviselőt kapjanak a munkahelyen. Az EGSZB különösen aggódik a mezőgazdaságban, a szolgáltatásokban és az építőiparban dolgozó számos időnymunkás, uniós és nem uniós állampolgár munkakörülményei miatt, és kéri az átlátható és kiszámítható munkafeltételekről szóló (EU) 2019/1152 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁾ hatékony végrehajtását, amelynek célja, hogy átláthatóbb és kiszámíthatóbb foglalkoztatás előmozdítása révén javítsa a munkakörülményeket, a munkaerőpiac alkalmazkodóképességének biztosítása mellett. Az EGSZB úgy véli, hogy érdemben csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett munkavállalók arányát. Az aktív keresők szegénységének felszámolására irányuló célkitűzést közös európai minimumkövetelmények uniós szintű meghatározása révén kell megvalósítani.

1.17. Az EGSZB üdvözli azt a szándékot, hogy egy évtizeden belül csökkenteni kívánják a férfiak és nők foglalkoztatása és jövedelme közötti egyenlőtlenségeket, valamint azt a szándékot, hogy növelni kívánják a kisgyermekkorú nevelés és gondozás kínálatát – bár ezt a növekedést még nem számszerűsítették. Az EGSZB e célból támogatja az európai gyermekgaranciát. A nemek közötti egyenlőségre a gazdasági és társadalmi élet minden területén törekedni kell.

1.18. Az EGSZB megállapítja, hogy a terv nem tartalmazza a minimális jövedelembiztonságról szóló irányelvre vonatkozó javaslatot, amelyet a szegénység legsúlyosabb formái elleni küzdelem céljából szükségesnek tart.

1.19. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság arra ösztönzi az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy zárják le a szociális biztonsági rendszerek koordinációs szabályainak felülvizsgálatáról szóló tárgyalásokat a munkavállalók mobilitásának javítása és az EU-n belüli megfelelő szociális védelem biztosítása érdekében, anélkül, hogy túlzott terheket rónának a munkavállalókra és a vállalatokra.

1.20. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság azon véleményét, hogy elő kell mozdítani a kollektív tárgyalások hatókörét, valamint a szociális partnerek tagságát és szervezeti sűrűségét. Ezért azt javasolja, hogy esetleg határozzanak meg és kövessenek nyomon idevágó mutatókat nemzeti és uniós szinten, és hogy az itt megfogalmazott célkitűzéseket a szociális partnerek autonómiájának megőrzése mellett a kapacitásépítésre és a terv célkitűzéseinek elérését célzó közös fellépésekre elkülönített pénzeszközökkel támogassák. Az EGSZB támogatja a terv azon javaslatát, hogy további uniós szintű megállapodásokról kell tárgyalni, hogy hozzájáruljanak az európai munkaerőpiacok sikeres átalakításához. Támogatja emellett a terv tagállamokhoz intézett felhívását, hogy minden szinten ösztönözzék és teremtsék meg a jobban működő és hatékonyabb kollektív tárgyalások és szociális párbeszéd feltételeit.

1.21. Az EGSZB egyetért az e terv támogatása céljából tartott konzultáció következtetéseivel, amelyek hangsúlyozták a hatályos uniós munkajog és szociális jog jobb végrehajtásának, alkalmazásának és érvényre juttatásának fontosságát. Az Európai Bizottságnak aktívabban kell együttműködnie a tagállamokkal annak érdekében, hogy megkönnyítse az uniós jogi eszközök időben történő és jó minőségi átültetését, és elősegítse a megfelelést. Az EGSZB elvárja az Európai Bizottságtól, hogy alkalmazza a kötelezettségzegési eljárásokat, ha a tagállamok nem teljesítik az uniós jog szerinti kötelezettségeiket.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1152 irányelve (2019. június 20.) az Európai Unióban alkalmazandó átlátható és kiszámítható munkafeltételekről (HL L 186., 2019.7.11., 105. o.).

1.22. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a nemzeti politikák finanszírozását össze kell hangolni a terv célkitűzéseivel és intézkedéseivel, és biztosítani kell, hogy ne térjenek vissza a Stabilitási és Növekedési Paktum eredeti szabályaihoz, és hogy azok minden felülvizsgált változata teljes mértékben segítse elő a terv végrehajtását.

1.23. Az EGSZB szorgalmazza, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt arra, hogy a közbeszerzés mint eszköz hogyan járulhat hozzá a terv célkitűzéseinek megvalósításához.

2. Általános megjegyzések

2.1. A terv kialakítása

2.1.1. Az EGSZB a pillér 2017-es kihirdetése óta szorgalmazza, hogy állítsanak fel egy világos menetrendet annak végrehajtására⁽⁴⁾, és ezért üdvözli a tervet. Az EGSZB támogatja azt a felhívást, hogy saját hatáskörében minden érdekelt fél tegyen közös erőfeszítéseket a pillér végrehajtása érdekében. Az EGSZB rámutat arra, hogy az uniós intézmények közreműködésén túl a terv sikerét nagymértékben meghatározza majd a tagállamok és szociális partnerek elkötelezettsége amellet, hogy érvényre juttatják a terv valamennyi alapelvét.

2.1.2. A május 7–8-án tartott portói szociális csúcstalálkozón a portói szociális kötelezettségvállalás keretében a legmagasabb politikai szintű kötelezettségvállalásra került sor a szociális jogok európai pillérének végrehajtására. Ez a kötelezettségvállalás üdvözölte az Európai Bizottságnak a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervét (a továbbiakban: a terv), és felszólította az összes érintett szereplőt, hogy vonják le a világyárvány tanulságait, és egyesítsék erőiket.

2.1.3. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy a terv összekapcsolja a jogalkotási és nem jogalkotási intézkedéseket a közös célkitűzések meghatározásával, amelyeket az érdekelt felek, különösen a szociális partnerek és a civil társadalom helyi, nemzeti és európai szinten megszervezett közös fellépése révén kell elérni. Az EGSZB elvárja, hogy a terv ütemezésében felsorolt jogszabályok teljes mértékben megfeleljenek az Alapjogi Chartának, és hatásvizsgálatoknak vessék alá őket, és hangsúlyozza a szociális partnerekkel és a civil társadalommal folytatott széles körű konzultáció szükségességét. A jogalkotási határozatnak tényeken kell alapulnia, számba véve az érdekelt felek véleményét.

2.1.4. Az EGSZB támogatja a tervben meghatározott célokat és azt az elképzelést, hogy ezek segíteni fognak abban, hogy a politikai erőfeszítéseket az eredmények elérésére összpontosítsák, és a felzárkózás és jólét elérése érdekében fontos ösztönzőket nyújtanak a tagállamok reformjaihoz és beruházásaihoz. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy tervnek konkrét tartalom és kézzelfogható eredményeken kell alapulnia, és mérhető intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyeket az érintett érdekcsoportok által közösen elfogadott, társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági kritériumokat is magukban foglaló nyomonkövetési keretek egészítenek ki.

2.1.5. Az EGSZB támogatja az uniós kiemelt célokat, ugyanakkor egyetért az Európai Bizottság azon felhívásával, hogy a tagállamok önszántukból határozzák meg saját nemzeti céljaikat. Ez utóbbiakat arra kéri, hogy legyenek ambiciózusak céljaik meghatározásakor, hogy minden tagállam – szociális és civil partnereikkel együtt – hozzájáruljon az európai célok eléréséhez, és hangsúlyozza, hogy jelentős összehangolt erőfeszítések nélkül nem lehet megvalósítani azokat. A munkahelyteremtés, a képzések javítása és a társadalmi befogadás három fő prioritásának meghatározása egy közös cselekvési keretet teremt, többek között a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén is.

2.1.6. Az EGSZB üdvözli, hogy a foglalkoztatási célt kiegészítik a befogadó foglalkoztatás előmozdítására és a foglalkoztatási különbségek csökkentésére irányuló kötelezettségvállalások, nevezetesen a munkaerőpiacban rejlő lehetőségek kiaknázása, a nemek közötti foglalkoztatási különbségek felére csökkentése, a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) arányának csökkentése, valamint annak biztosítása révén, hogy más alulreprzentált csoportok a képességeik szerint a lehető legnagyobb mértékben részt vegyenek a munkaerőpiacon, és az EGSZB arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a tagállamokkal és a szociális partnerekkel együttműködve számszerűsítse mindezeket a kötelezettségvállalásokat.

2.1.7. Az EGSZB üdvözli azt is, hogy a tervben hangsúlyt helyeznek az oktatásra, a készségekre és az egész életen át tartó tanulásra – beleértve a folyamatos továbbképzést és átképzést is – a foglalkoztathatóság javítása, az innováció ösztönzése, a társadalmi igazságosság biztosítása és a digitális készséghiány megszüntetése érdekében. Ugyanakkor megjegyzi, hogy – amint azt korábban is megfogalmazta – a folyamatos és egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférést személyhez fűződő jogként kell biztosítani, annak érdekében, hogy mindenki alkalmazni tudja a digitális és mesterséges intelligenciával kapcsolatos új fejlesztéseket, és képes legyen maga is befolyásolni az ezzel kapcsolatos fejlődés irányát, megtartva ebben az ember vezető szerepét⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ HL C 81., 2018.3.2., 145. o.; HL C 14., 2020.1.15., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 14., 2020.1.15., 46. o., 1.4. pont.

2.1.8. Az EGSZB azt javasolja, hogy a tervezett félidős értékelés hatékonyságának javítása érdekében a tagállamok kezdjenek konstruktív párbeszédet a szociális partnerekkel, és vegyenek fontolóra 2025-re vonatkozó közbenső célokat, amelyek lehetővé teszik a terv végrehajtásának első felében elért eredmények értékelését.

2.2. Munkahelyteremtés és a munka jövője

2.2.1. Az EGSZB üdvözi, hogy a terv megállapítása szerint a munkakörülmények az EU-ban a világ legjobbjai közé tartoznak, ugyanakkor elismeri, hogy az új munkavégzési formák kihívásokkal és lehetőségekkel is járnak. A szociális partnerekre – mind európai, mind nemzeti szinten – központi szerep hárul azokban a közös erőfeszítésekben, amelyek eredményeként megvalósulhat a munka jövőjét szolgáló szükségletek biztosítása, a felfelé irányuló konvergencia elérése, valamint a munkavállalók védelmének és biztonságának garantálása, függetlenül attól, hogy melyik ágazatban dolgoznak és melyik országban élnek. A szociális partnerek – mind európai, mind pedig nemzeti szinten – központi szerepet játszanak az ilyen irányú közös erőfeszítésekben. A terv helyesen állapítja meg, hogy az EU számára prioritást jelent a minőségi munkahelyek megőrzése és létrehozása. A Covid19-válság megmutatta, hogy társadalmaink működése a különböző ágazatokban, például a közlekedésben, a szolgáltatásokban, az egészségügyben és a mezőgazdaságban dolgozó kulcsfontosságú munkavállalóktól függ. A jövő új munkahelyeit a mai kulcsfontosságú munkahelyekre építve kell megteremtelnünk.

2.2.2. Az EGSZB egyetért azzal a stratégiai megközelítéssel, hogy a szükséghelyzeti intézkedésekről fokozatosan kell áttérni azokra az intézkedésekre, amelyek hozzájárulhatnak a tervben meghatározott foglalkoztatási cél eléréséhez.

2.2.3. Az EGSZB osztja a tervben a világválság által leginkább érintett csoportokra – köztük a nőkre, a fiatalokra, az alacsony képzettségű és alacsonyan fizetett munkavállalókra, az ideiglenes munkavállalókra, az önfoglalkoztatókra és a migráns munkavállalókra – vonatkozóan megfogalmazott aggodalmakat.

2.2.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a prioritásokra szánt uniós források elosztását nyomon kell követni, mind az Európai Bizottság által rendelkezésre bocsátott erőforrások, mind a tagállamok és a szociális partnerek által elkülönített erőforrások tekintetében.

2.2.5. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság tagállamokhoz intézett felhívásával, hogy a rendelkezésre álló uniós forrásokat a foglalkoztatás aktív és hatékony támogatásának előmozdítására fordítsák.

2.2.6. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által a munka digitális átalakulásának hatásaival kapcsolatban követett megközelítést. Az EGSZB támogatja a digitalizációról szóló önálló keretmegállapodást, és kész együttműködni a szociális partnerekkel annak nyomon követésében.

2.2.7. Az EGSZB tudomásul veszi az OECD foglalkoztatási kilátásokról szóló, „A munkavállalók biztonsága és a Covid19-válság” című 2020. évi jelentését⁽⁶⁾. Az EGSZB elismeri, hogy a munkavállalók munkahelyi jóléte pozitívan járul hozzá azoknak a vállalatoknak, szervezeteknek és intézményeknek az általános teljesítményéhez, amelyekben dolgoznak. A munkavállalók egészségének és biztonságának előmozdítása mellett az EGSZB azt várja, hogy megfelelő szintű intézkedéseket hozzanak a szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelően a munkaerőpiacok működésének javítása érdekében, hogy azok hozzájáruljanak a gazdasági növekedéshez és a nemzetközi versenyhez, valamint ösztönözzék a tisztességes munkakörülményeket. A munkaerőpiacon zajló fejleményeket támogatni és nem hátráltatni kell annak érdekében, hogy a munkavállalók védelmet élvezzenek és biztonságban legyenek, és hozzájáruljanak azon vállalatok, szervezetek és intézmények általános teljesítményéhez, amelyekben dolgoznak.

2.2.8. Az EGSZB szorgalmazza, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvével összhangban megfelelő szinten hozzanak intézkedéseket a felfelé irányuló konvergencia előmozdítására a munkaerőpiacok működésének javítása érdekében, hogy azok hozzájáruljanak a gazdasági növekedéshez és a nemzetközi versenyhez, valamint előmozdítsák a tisztességes munkakörülményeket és a jólétet.

2.2.9. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU-nak teljes mértékben hűnek kell maradnia ahhoz az elvhez, hogy – jellegetől függetlenül – nem létezhet olyan munkaviszony, amely nem rendelkezik szociális védelemmel. Az EGSZB a be nem jelentett munkavégzés minden formáját elfogadhatatlannak tartja, és arra bátorítja a tagállamokat, hogy lépjenek fel az ellen.

2.2.10. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a digitalizáció ne teremtse bizonytalanságot és kiszolgáltatott helyzetet, ugyanakkor biztosítsák a digitalizáció nyújtotta lehetőségek teljeskörű kihasználását.

⁽⁶⁾ OECD Employment Outlook 2020 [Foglalkoztatási kilátások, 2020]: „Worker security and the COVID-19 crisis” [A munkavállalók biztonsága és a Covid19-válság].

2.2.11. Az EGSZB szorosabb kapcsolatot szeretne látni a készségekre, az oktatásra és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó ambiciózus cél és az annak eléréséhez rendelkezésre álló pénzügyi eszközök között. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az EU-ban az oktatásra fordított közkiadások a 2010-es 5 %-ról 2019-re 4,7 %-ra csökkentek, és hangsúlyozza, hogy a szociális pillér célkitűzései és céljai nem valósíthatók meg az oktatásba történő nagyobb közberuházások nélkül. Hangsúlyozza továbbá, hogy a képzés és az egész életen át tartó tanulás támogatása érdekében köz- és magánberuházásokra van szükség, és arra bátorítja a munkáltatókat, hogy növeljék a munkavállalók számára a munkahelyi tanulás és képzés lehetőségeit.

2.2.12. Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottság zöld átállással és demográfiai átmenettel, valamint ezek foglalkoztatásra és készségekre gyakorolt hatásaival kapcsolatos aggodalmait. Ugyanakkor a terv ezzel kapcsolatban megfogalmazhatna konkrét, megállapodáson alapuló kötelezettségvállalásokat és kezdeményezéseket, ezért tovább kell részletezni a tervet és a nemzeti dokumentumokat.

2.2.13. A világiárvány különösen súlyosan érintette a fiatalokat. A statisztikák azt mutatják, hogy az EU-ban a fiatalok felét ideiglenesen foglalkoztatják. A nem önként vállalt ideiglenes foglalkoztatáshoz kapcsolódó kockázatok kezelése érdekében a terv egyértelműen lehetőséget kínál az ifjúsági foglalkoztatás minőségének javítására, különösen a szakmai gyakorlatokról szóló ajánlás felülvizsgálata révén, különös hangsúlyt fektetve az ifjúsági garancia keretében tett ajánlatok minőségére, valamint számos, a munkafeltételekkel kapcsolatban tervezett kezdeményezésre, például a platform-munkavállalók tekintetében.

2.2.14. Noha a terv egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz a szociális partnerek (szakszervezetek és munkaadók) kezdeményezésekben betöltött szerepének erősítésére vonatkozóan, nagyon keveset mond a civil társadalmi szervezetek, például az ifjúsági szervezetek szerepéről, amelyek kulcsfontosságú szerepet töltenek be az uniós polgárok képviselőiben.

2.3. Készségek és egyenlőség

2.3.1. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság véleményével, hogy a képzett munkaerő az innovatív ötletek és termékek, valamint technológiai fejlődés által hajtott, virágzó zöld és digitális gazdaság motorja. A terv szerint az oktatási és képzési rendszerek kulcsszerepet játszanak az egész életen át tartó tanulás és a foglalkoztathatóság alapjainak megeremtésében, és segíthetnek a szakképzett munkaerő hiányának leküzdésében, amennyiben azok igazodnak a munkaerőpiaci igényekhez. Az oktatásnak és a készségeknek a munkahelyteremtést támogató politikai intézkedések középpontjában kell állniuk.

2.3.2. Az EGSZB támogatja az egész életen át tartó tanulás javítására irányuló törekvést, és aggodalmát fejezi ki az alapvető digitális készségekhez való hozzáféréssel kapcsolatban, amelyet az Európai Bizottsághoz hasonlóan a digitálisan átalakult Európán belüli integráció és részvétel előfeltételének tart.

2.3.3. Az EGSZB sajnálja, hogy az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés terén nem állapítottak meg célkitűzést a nemek közötti egyenlőségre, és arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy határozzon meg egyet. Az EGSZB rámutat arra, hogy minden uniós szakpolitikában és stratégiában be kell vezetni a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének megközelítését.

2.3.4. Az EGSZB jelenleg külön véleményt dolgoz ki a javasolt irányelvről, amelynek célja a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elvének megerősítése, és a későbbiekben közlésezi azt.

2.4. Szociális védelem és befogadás

2.4.1. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy további javaslatokat kell tenni a szociális védelemre és a társadalmi befogadásra vonatkozóan. Osztja a tervben megfogalmazott álláspontot, mely szerint Európa a világ leegyenlőbb társadalmainak ad otthont, legmagasabb szintű munkakörülményeket és széles körű szociális védelmet biztosít. Mindazonáltal a szegénység szintje az EU-ban továbbra is elfogadhatatlanul magas, és továbbra is jelentős erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy minden országban hasonló feltételeket biztosítsunk.

2.4.2. Az EU-ban a szegénységben élő emberek 20 %-a gyermek, amit a mélyszegénységgel és az emberi jogokkal foglalkozó különleges ENSZ-előadó „a fejlett országok viszonylatban rendkívül magas aránynak” nevezett (?). Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottságnak az uniós gyermekjogi stratégiára és a gyermekgaranciáról szóló ajánlásra vonatkozó javaslatait, valamint azt a célkitűzést, hogy 2030-ig ötmillió gyermeket kell kiemelni a szegénységből. Megismétli, hogy az

(?) Olivier De Schutter professzor felszólalása.

EGSZB egy „európai gondozási megállapodást” szorgalmaz, amely mindenki számára és az élet valamennyi szakaszában jobb minőségű szolgáltatásokat biztosít⁽⁸⁾, és arra kéri a tagállamokat, hogy fektessenek be a jó minőségű, megfizethető, hozzáférhető és változatos gondozási szolgáltatások elérhetőségébe. Úgy véli, hogy a gyermekszegénység felszámolása nagyon pozitív hatással lenne a fiatal felnőttek és a munkanélküliek szegénységének csökkentésére.

2.4.3. Az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak az Alapjogi Chartának teljes mértékben megfelelő szociális minimumszabályokat kell meghatározni, és ezzel a folyamattal kapcsolatban uniós és nemzeti szinten alapos konzultációt kell folytatnia a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel.

2.4.4. Az EGSZB megjegyzi, hogy a terv nem irányelvre vonatkozó javaslatot, hanem ajánlást⁽⁹⁾ tartalmaz a minimális jövedelembiztonságról, amelyet a szegénység legsúlyosabb formái elleni küzdelem céljából szükségesnek tart.

2.4.5. Az EGSZB úgy véli, hogy jelentős lépéseket kell tenni a szociális biztonsági rendszerek rezilienciájának és uniós szintű koordinációjának megerősítése érdekében, garantálva a munkavállalók számára az egyetemes hozzáférést, a szociális védelemhez való hozzáféréssel kapcsolatos nemzeti hatáskörök tiszteletben tartása mellett.

2.4.6. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az egészségügyi rendszerekben reformokra és beruházásokra van szükség annak érdekében, hogy mindenki számára javítsák többek között a jó minőségű egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, valamint csökkentsék a társadalmi, területi és gazdasági egyenlőtlenségeket. Ha azonban az Európai Bizottság csak tényeken alapuló információkkal és a bevált gyakorlatok megosztásával támogatja a tagállamokat, az teljességgel elégtelen. A hatáskörök megosztásának tiszteletben tartása mellett sokkal többet kellene tenni: célkitűzéseket és célokat kellene megfogalmazni, támogatni kellene az infrastruktúrába történő beruházásokat, képezni kellene az egészségügyi rendszerben dolgozó munkaerőt, közös minőségi normákat kellene kidolgozni, és finanszírozni kellene az egészségügyi kutatást.

2.4.7. Az EGSZB üdvözi a jóléti állam jövőjét vizsgáló magas szintű szakértői csoport létrehozásának tervét. Az európai szervezett civil társadalom képviselőjeként és a szociális és civil párbeszéd fórumaként az EGSZB egyedülálló módon felkészült arra, hogy reflektáljon a tagállamok jóléti államának kihívásaira. Az EGSZB különösen olyan – a nemzetgazdasági sajátosságokat figyelembe vevő és a fenntartható növekedést előmozdító – fiskális modellek elfogadását szorgalmazza, amelyek lehetővé teszik az észszerű és megfelelő szociális ellátások fenntartását, a köz- és szociális szolgáltatások támogatását és az adóterhek méltányos elosztását, miközben elősegítik az aktív munkaerőpiaci beilleszkedést, valamint a digitális és demográfiai átmenetet.

2.5. A terv végrehajtása

2.5.1. Az EGSZB osztja az állam- és kormányfők portói szociális kötelezettségvállalásban kifejezett elhatározását, hogy uniós és nemzeti szinten tovább mélyítik a szociális jogok európai pillérének végrehajtását, a megfelelő hatáskörök, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvének kellő figyelembevételével. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá a szociális dimenzió, a szociális párbeszéd és a szociális partnerek aktív részvétele, valamint a rendkívül versenyképes szociális piacgazdaság közötti kiegészítő jelleget.

2.5.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a nemzeti politikák finanszírozását össze kell hangolni a terv célkitűzéseivel és intézkedéseivel. Ez a másik oka annak, hogy miért nem szabad visszatérni a Stabilitási és Növekedési Paktum szabályaihoz. Ezenkívül a felülvizsgált szabályoknak teljes mértékben elő kell segíteniük a terv végrehajtását.

2.5.3. Az EGSZB azt várja, hogy a terv végrehajtása során észszerűsítsék az Európai Bizottság által meghatározott és támogatott, társadalmilag felelős közbeszerzési gyakorlatokat. A közbeszerzési piac több mint hétszerese a többéves pénzügyi keret és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz együttes összegének (becslések szerint 2 billió EUR, azaz az éves GDP 14 %-a), így hatalmas potenciállal rendelkezik a munkavállalói szerveződés, képviselet és kollektív tárgyalások, valamint a fenntartható jó minőségű foglalkoztatás és környezetvédelmi gyakorlatok ösztönzésére.

2.5.4. Az EGSZB megerősíti a különböző szakpolitikai területek közötti integráció fontosságát a társadalmi fejlődés elérése szempontjából, ami szorosan követi a gazdasági fellendülést és a jóléteket. Szinergiákat kell létrehozni a szociális pillér különböző elvei alá tartozó meglévő és jövőbeli kezdeményezések és stratégiák között. Célkitűzéseit általánosan érvényesíteni kell, és be kell építeni a 2020 utáni fellendülés európai stratégiai keretébe.

⁽⁸⁾ HL C 220., 2021.6.9., 13. o.

⁽⁹⁾ Mint 30 évvel ezelőtt – A Tanács 1992. június 24-i 92/441/EGK ajánlása a szociális védelmi rendszerekben az elégséges forrásokra és szociális segélyre vonatkozó közös kritériumokról (HL L 245., 1992.8.26., 46. o.).

2.5.5. Az EGSZB arra kéri a tagállamokat, hogy ismerjék el és erősítsék meg mind a háromoldalú, mind pedig a kétoldalú szociális és civil párbeszédet, mindegyiküknek sajátos szerepet szánva a terv végrehajtásában.

2.6. A szociális pillér és az európai szemeszter kapcsolata

2.6.1. Az EGSZB úgy véli, hogy az európai szemeszter a megfelelő keret a terv nyomon követésére. Egyenlő figyelmet kell fordítani a szociális és környezetvédelmi célkitűzésekre, csakúgy mint a makrogazdasági stabilitásra és a termelékenységre. Üdvözli a terven megfogalmazott kijelentést, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egyedülálló lehetőséget kínálnak olyan beruházások és reformok betervezésére és finanszírozására, amelyek támogatják a szociális és a munkahelyekre összpontosító helyreállítást, miközben kiterjednek a zöld és digitális átállásra, és végrehajtják az európai szemeszter keretében tett releváns országspecifikus ajánlásokat. A terv – helyesen – arra kéri a tagállamokat, hogy a lehető legjobban használják ki az európai szemesztert, és ragadják meg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által kínált példátlan lehetőséget.

2.6.2. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az európai szemeszter keretében a pillér alapelveinek és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak általános érvényesítésével összefüggésben a szociális partnerekkel együttműködve kidolgozott mutatók segítségével rendszeresen és magas szinten értékeljék az elért haladást, adott esetben nemzeti szinten is.

2.6.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a tervnek az uniós szociálpolitika strukturáló eszközévé kell válnia. A fenntartható és inkluzív gazdasági helyreállítást és növekedést célzó megújult gazdasági és társadalmi kormányzás központi részét kell képeznie, és olyan nyomonkövetési mutatókkal és eljárásokkal kell rendelkeznie, amelyek országspecifikus ajánlásokhoz vezetnek minden ezzel kapcsolatos kérdésben.

3. Részletes megjegyzések

3.1. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az európai statisztikai rendszert hozzá kell igazítani a szociális eredménytábla mutatóiban meghatározott célok és mutatók nyomon követésének igényeihez.

3.2. Az EGSZB egyetért a terv azon állításával, hogy a meglévő mutatók integrálása és aktualizálása hozzá fog járulni a pillér alapelveinek megvalósítása terén elért eredmények átfogóbb nyomon követéséhez, valamint elősegíti a tervben javasolt szakpolitikai intézkedések végrehajtásának felügyeletét.

3.3. Az EGSZB egyetért azzal, hogy felül kell vizsgálni a munkaképes korú népesség fogalmát, és arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal ezen a területen, figyelembe véve az időszórással kapcsolatos politikák, valamint az Alapjogi Charta által elismert és védett jogok általános érvényesítését.

3.4. Az EGSZB megjegyzi, hogy a szakképzésre vonatkozó cél kiindulási alapja 2016, mivel az európai statisztikai rendszer csak ötévente készíti el ezt a mutatót. Ezt a mutatót évente kell mérni annak érdekében, hogy az előrehaladást megfelelően nyomon lehessen követni.

3.5. Az EGSZB megismétli a platformalapú munkavégzéssel kapcsolatos álláspontját, és szorgalmazza, hogy „az EU és a tagállamok tegyenek lépéseket a fogalom meghatározások egységesítése felé annak érdekében, hogy a platformgazdaságban a munka tisztességes körülmények között legyen végezhető”⁽¹⁰⁾.

3.6. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a szociális biztonsággal kapcsolatban azt a megfogalmazott elvet érvényesítse, hogy „az adóztatást a munkaerőről más, a foglalkoztatást jobban támogató forrásokra kell áthelyezni, összhangban az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel, egyidejűleg meg kell óvni a megfelelő szociális védelemre szolgáló bevételeket”, szem előtt tartva azt, hogy az alapvető kihívást az jelenti, hogy a változó munkaerőpiacon minden munkavállaló számára megfelelő ellátást biztosítsanak, teljes mértékben tiszteletben tartva a fenti 3.2.9. pontban megfogalmazott elvet, miszerint minden foglalkoztatási formának rendelkeznie kell szociális védelemmel.

3.7. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság arra ösztönzi az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy zárják le a szociális biztonsági rendszerek koordinációs szabályainak felülvizsgálatáról szóló tárgyalásokat a munkavállalók mobilitásának javítása és az EU-n belüli megfelelő szociális védelem biztosítása érdekében, anélkül hogy túlzott terheket rónának a munkavállalókra és a vállalatokra.

⁽¹⁰⁾ HL C 429., 2020.12.11., 173. o. A következtetések 1.8. pontja.

3.8. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az oktatásba és képzésbe való beruházással foglalkozó szakértői csoport bejelentett munkájának eredményei olyan intézkedések elfogadásában köszönjenek vissza, amelyek jelentősen megerősítik az oktatási és képzési rendszereket, különösen a tervben meghatározott célok elérése terén.

3.9. Az EGSZB úgy véli, hogy a gondozás területe az egyik legnagyobb kihívás az egész EU-ban. Az EGSZB támogatja, hogy a tervben tartalmazzon egy tartós gondozásra irányuló kezdeményezést, amely biztosítja a rászorulóknak számára a jó minőségű szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést.

3.10. Az EGSZB az EU mint felelős globális vezető szerepével kapcsolatban megismétli korábbi ajánlásait, hogy az Európai Bizottság, az OECD és az ILO valamennyi megfelelő szinten működjön együtt a szociális partnerekkel, valamint a tágabb civil társadalmi szervezetekkel, hogy megfelelő rendelkezéseket dolgozzanak ki a tisztességes munkakörülményekre és a szükséges védelemre⁽¹¹⁾, valamint a progresszív, tisztességes és fenntartható kereskedelempolitika előmozdítására vonatkozóan⁽¹²⁾.

3.11. Ezzel kapcsolatban az EGSZB azt reméli, hogy az Európai Bizottság, az OECD és az ILO közös munkája eredményeként létrejöhetne egy platformokról szóló ILO-egyezmény⁽¹³⁾. Ennek megfelelően erőfeszítéseket kell tenni a távmunka szabályozása terén is. Az EGSZB emlékeztet egyik ajánlására, amely szerint „az Európai Bizottságnak, az ILO-nak és az OECD-nek közösen kellene elindítania egy a távmunkáról szóló ILO-egyezmény kidolgozását célzó folyamatot. Az EGSZB úgy gondolja továbbá, hogy a tisztességes távmunkafeltételeknek az ILO tisztességes munkára vonatkozó programjának és a megfelelő nemzeti programoknak is részét kell képezniük”⁽¹⁴⁾.

3.12. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy az EU-nak nagyobb felelősséget kellene vállalnia a Covid19-világjárvány elleni globális küzdelem elősegítésében. A tervnek el kell ismernie az EU COVAX-ban való részvételét, összhangban Ursula von der Leyen európai bizottsági elnök beszédével és azon kijelentésével, hogy Európának garantálnia kell a biztonságos vakcinák elérhetőségét, és nem csak azok számára, akik meg tudják fizetni, hanem mindenkinek, akinek szüksége van rá⁽¹⁵⁾.

Kelt Brüsszelben, 2021. július 8-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽¹¹⁾ HL C 125., 2017.4.21., 10. o., 3.9. pont.

⁽¹²⁾ HL C 47., 2020.2.11., 38. o., 1.4. pont.

⁽¹³⁾ HL C 429., 2020.12.11., 173. o. A következtetések 1.14. pontja.

⁽¹⁴⁾ HL C 220., 2021.6.9., 1. o. A következtetések 1.14. pontja.

⁽¹⁵⁾ Az Unió helyzetéről szóló beszéd, 2020. szeptember 16.

MELLÉKLET

A következő ellenvéleményt, amelynél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították (eljárási szabályzat 43. cikk (2) bekezdés):

1. Következtetések

1.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési terv (a továbbiakban: „a terv”) hasznos útmutatót nyújt a tagállamok és az Unió számára a versenyképesség, a növekedés, a foglalkoztatás, a strukturális reformok, a termelő beruházások és az emberek jóléte érdekében tett erőfeszítéseikhez. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy szilárd gazdasági alapok nélkül nem beszélhetünk szociális dimenzióról. A versenyképesség és a készségeken és tudáson alapuló nagyobb termelékenység az Unió szociális dimenziójának előfeltételei. A munkaerőpiaci fejleményeket támogatni, nem pedig túlszabályozni vagy akadályozni kell. Ha azt akarjuk, hogy Európa helyt tudjon állni a globális versenyben, az egyre fokozódó digitalizáció és az új üzleti modellek világában, innovációra és rugalmasságra van szükség a foglalkoztatás, a munkaidő és a munkaerő mobilitása terén.

1.2. Az EGSZB támogatja a tervben szereplő kiemelt területeket, és osztja a tervben megfogalmazott álláspontot, mely szerint Európa a világ legerősebb társadalmainak ad otthont, legmagasabb szintű munkakörülményeket és széles körű szociális védelmet biztosít úgy, hogy eleve szociális vívmányok széles köre van érvényben.

1.3. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a terv uniós vagy tagállami szinten hajtható végre, megfelelően figyelembe véve az érintett hatásköröket, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvét. Ennek kapcsán alapvető szerepe van a szociális partnerek aktív bevonásának.

1.4. Az EGSZB ismételten nyugtázza, hogy a pillér jogilag nem kötelező érvényű, és kiemeli az EU és a tagállamok közti hatáskörmegosztást, melyben a szociálpolitika főként a tagállamok kezében van. Ha az Unió szociálpolitikai jogszabályokra tervez javaslatot tenni, minden kezdeményezésnek tényeken kell alapulnia, és bizonyítani kell, hogy azok alkalmasak a céljaik elérésére. A versenyképesség javítását, a munkahelyteremtést és a fenntartható növekedést akadályozó javaslatok elkerülésére irányuló ellenőrző intézkedésként a kezdeményezéseket célzott versenyképességi vizsgálatnak is alá kell vetni.

2. Általános megjegyzések

2.1. Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke szerint a belső piac Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, a teljes foglalkoztatottságot és a társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul.

2.2. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. cikke kimondja, hogy meghatározott szociálpolitikai területeken az EU csak támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységeit. Már jelenleg is szociális vívmányok széles köre van érvényben.

2.3. 2017. november 17-én az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság Göteborgban kihirdette a szociális jogok európai pillérének 20 alapelvét, és ez nem változtatott az elsődleges uniós jogon. Az EGSZB különösen felhívja a figyelmet a szociális jogok európai pillérének preambulumára, mely szerint „uniós szinten a szociális jogok európai pillére nem jelenti a Szerződések által az Unióra ruházott hatáskörök és feladatok kiterjesztését, azt e hatáskörök korlátain belül kell végrehajtani.”

2.4. A 2019–2024-es időszakra szóló új uniós stratégiai menetrendjében az Európai Tanács kiemelte, hogy a szociális jogok európai pillérét uniós és tagállami szinten kell végrehajtani, kellő figyelmet fordítva az egyes hatáskörökre.

3. Végrehajtás

3.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a terv hasznos útmutatót nyújt többek között olyan területeken, mint a foglalkoztatás, a készségfejlesztés, az egészségügy és a szociális védelem, de kiemeli az EU és a tagállamok közti hatáskörmegosztást, melyben a szociálpolitika főként a tagállamok kezében van.

3.2. Az EGSZB elvárja, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvével összhangban a megfelelő szinten hozzanak intézkedéseket a munkaerőpiacok és a szociális modellek működésének javítása érdekében, hogy azok hozzájáruljanak a gazdasági növekedéshez, a versenyképességhez és a szociális dimenzióhoz.

3.3. Ehhez tiszteletben kell tartani a különféle társadalmi-gazdasági kontextusokat és a nemzeti rendszerek sokféleségét, ezen belül is a szociális partnerek szerepét és autonómiáját.

3.4. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy folytatni kell az európai munkaerőpiacok reformját, de az Unió különböző részein más és más módszerekkel, az adott munkaerőpiaci modellre alapozva. Egyes tagállamokban ez a minimálbérhez kapcsolódó fellépéseket vagy a közvetett munkaerőköltségek csökkentését jelentheti. Máshol a rugalmasabb foglalkoztatási formák bevezetésére vagy a társadalombiztosítási rendszerek foglalkoztatást ösztönző kiigazítására lehet szükség. Emiatt előnyben kell részesíteni a nem kötelező érvényű eszközöket.

3.5. Ha az Unió szociálpolitikai jogszabályokra tervez javaslatot tenni, minden kezdeményezésnek tényeken kell alapulnia, és bizonyítani kell, hogy azok alkalmasak a céljaik elérésére. A versenyképesség javítását, a munkahelyteremtést és a fenntartható növekedést akadályozó javaslatok elkerülésére irányuló ellenőrző intézkedésként a kezdeményezéseket célzott versenyképességi vizsgálatnak is alá kell vetni.

4. Gazdasági alapok, szociális partnerek, foglalkoztatás és készségek

4.1. Az EGSZB megjegyzi, hogy szilárd gazdasági alapok nélkül nem beszélhetünk szociális dimenzióról. A versenyképesség és a készségeken és tudáson alapuló nagyobb termelékenység az Unió szociális dimenziójának előfeltételei.

4.2. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság azon véleményét, hogy támogatni kell a kollektív tárgyalások hatókörét, és elő kell mozdítani a szociális partnerek tagságát. A szociális partnereknek fontos szerepe van a jól működő munkaerőpiacok létrehozásában.

4.3. Az EGSZB üdvözli a Portói Nyilatkozatnak a szociális partnerek szerepéről szóló 4. pontját, mely szerint: „a szociális dimenzió, a szociális párbeszéd, valamint a szociális partnerek aktív bevonása mindig is a magas versenyképességű szociális piacgazdaság lényeges elemeinek számítottak.”

4.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalás úgy mozdítható elő a legjobban, ha az állam és az Unió nem vesz részt sem a kollektív szerződések kritériumainak meghatározásában, sem azok érvényesítésében, és ha a felek teljeskörű felelősséggel rendelkeznek mindkét tekintetben.

4.5. A terv jó alkalmat kínál annak bizonyítására, hogy a tagállamok és az ott működő szociális partnerek megfelelő választ tudnak adni azokra a kihívásokra, amelyekkel a munkaerőpiacoknak a világválság miatt szembe kell nézniük.

4.6. Az EGSZB egyetért a terv azon megállapításával, hogy „a foglalkoztatás és a munkavállalók támogatása nem járhat sikerrel a vállalatoknak és a vállalkozóknak nyújtott támogatás nélkül. A virágzó ipar továbbra is központi szerepet játszik Európa jövőbeli jólétében és az új munkahelyek kulcsfontosságú forrása.” A munkahelyteremtés azonban nem új jogszabályokon vagy egyéb kötelezettségeken múlik, melyek még több terhet rónak a vállalatokra.

4.7. Ahogy az EGSZB fogalmazott, a versenyképesség és a készségeken és tudáson alapuló nagyobb termelékenység megfelelő recept az európai társadalmak jólétének fenntartásához.

4.8. Az EGSZB üdvözli, hogy a tervben hangsúlyt helyeznek az oktatásra, a készségekre és az egész életen át tartó tanulásra – beleértve a folyamatos továbbképzést és átképzést is – a foglalkoztatathóság javítása, az innováció ösztönzése, a társadalmi igazságosság biztosítása és a digitális készséghiány megszüntetése érdekében.

5. Az európai szemeszter szerepe

5.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a terv esetleges nyomon követésére és az idevonatkozó nemzeti reformokra a nyitott koordinációs módszer és az európai szemeszter keretében kell sort keríteni. Az európai szemesztert referenciakeretnek kellene tekinteni a tagállamok és a szociális partnerek azon erőfeszítéseinek támogatásához, amelyek a nemzeti foglalkoztatási és szociális politikák teljesítményének reformok révén történő javítására irányulnak.

5.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a tervben javasolt szociális eredménytáblát be kellene építeni az európai szemeszterbe, hogy útmutatást adjon a tagállamoknak munkaerőpiaci és szociálpolitikai reformjaik kidolgozásához. Ha mutatók alapján követjük nyomon a munkaerőpiaci eredményeket, akkor azzal várhatóan elősegítjük az uniós szintű, koordinált szakpolitikai eszmecseréket, ennek köszönhetően pedig megfelelő országspecifikus ajánlások készülhetnek az európai szemeszter folyamatával összefüggésben.

5.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a tagállamok és az Európai Bizottság meglévő koordinációs mechanizmusai jelentik a megfelelő eszközt ahhoz, hogy nemzeti szinten valamennyi érintett érdekelt fél részvétele biztosítva legyen a pillér végrehajtásában, annak felülvizsgálatát is ideértve. Az Európai Bizottságnak prioritásként kellene kezelnie a meglévő koordinációs mechanizmusok alkalmazásával kapcsolatos iránymutatást a tagállamok számára.

5.4. Az EGSZB arra kéri a tagállamokat, hogy a lehető legjobban használják ki az európai szemesztert, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által kínált példátlan lehetőséget megragadva dolgozzanak ki ambiciózus nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket. Az EGSZB megjegyzi, hogy a Next Generation EU az EUMSZ 122. cikkén alapuló szükséghelyzeti eszköz, és továbbra is egyszeri intézkedésként kezelik majd.

A szavazás eredménye:

Mellette: 93

Ellene: 149

Tartózkodott: 14
